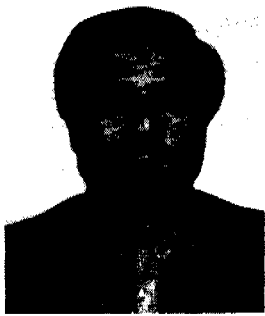

اشاره:

حمایت از تولیدکننده و مصرف‌کننده به ایجاد تعادل و نظم در اقتصاد کشور و خانوار کمک می‌کند و از بروز واکنش‌های اجتماعی که در اثر بی‌عدالتی در توزیع درآمدها به وجود می‌آید، جلوگیری می‌نماید. در اقتصاد ایران ضوابط و مقررات خاصی برای حمایت از این دو گروه وجود دارد که معمولاً به‌طور مستمر رعایت نمی‌شود و همین امر سبب می‌شود هر از چندگاهی نوسان غیرطبیعی در قیمت‌ها بروز کند.

خبیرنگار نشریه
«بررسی‌های بازرگانی» در
گفت‌وگو با آقای پرویز
منصورخاکی عضو
هیأت‌مدیره سازمان حمایت
مصرف‌کنندگان و
تولیدکنندگان و مدیر کالاهای
غیرفلزی این سازمان،
چارچوب قانونی حمایت از مصرف‌کننده و تولیدکننده را به
بحث گذاشت.

حقوق مصرف‌کننده و تولیدکننده و وجوه اشتراک زیادی دارد

■ برای حمایت از حقوق تولیدکننده چه حرکت‌هایی انجام

شده است؟

□ به‌عنوان یک سیاست کلی در اقتصاد کشور باید ابتدا استقلال در تولید و خوداتکایی در کشور به‌وجود آید. خوداتکایی مستلزم حمایت از تولیدکننده است. حمایت از تولیدکننده صرف‌نظر از حمایت‌های اصولی و ساختاری در باب مسایل قیمت‌گذاری باید به‌گونه‌ای باشد که توانایی مالی لازم در حد برنامه‌های مصوب به تولیدکننده داده شود. این امر مستلزم آن است که هزینه‌های تولیدکننده به نحو منطقی تأمین شود و سود مناسبی که در مجموعه نظام اقتصادی کشور معنی دارد به آن تعلق گیرد، آنگاه از تولیدکننده انتظار داشته باشیم در چارچوب شرافتمندانه‌ای که با توجه به سیاست‌ها و شرایط اقتصادی کشور تعیین شده است، حرکت کند.

برای آنکه حاکمیت دولت در امر تولید به تولیدکننده القا شود، می‌بایست شرایط و مبنای در چارچوب ضوابط برای تولیدکننده مهیا شود. در آن صورت می‌توان از تولیدکننده

■ آیا حفظ حقوق مصرف‌کننده و تولیدکننده از یکدیگر

متمایز است؟

□ بحث حقوق مصرف‌کننده و تولیدکننده از یکدیگر جدا نیست و وجوه اشتراک زیادی دارد، به‌طوری که حفظ حقوق هر یک بر دیگری اثر می‌گذارد. به‌دیگر سخن حفظ حقوق مصرف‌کننده به‌نوعی حفظ حقوق تولیدکننده است و حفظ حقوق تولیدکننده نیز به‌نوعی حفظ حقوق مصرف‌کننده است. در نظام اقتصادی ایران از هر بخش اقتصادی تا جایی حمایت می‌شود که در مجموعه نظام اقتصادی کشور معنا داشته باشد. این‌طور نیست که برای حفظ حقوق مصرف‌کننده، تولید داخلی را نابود کنیم و یا حفظ حقوق تولیدکننده، به‌بهای اضمحلال بنیان حقوق مصرف‌کننده صورت بگیرد. لذا هر دو حق و حقوقی دارند و از یکدیگر تأثیرپذیر هستند. دولت نیز در سیاست‌های خود به‌صورت توأم هر دو را در مجموعه نظام اقتصادی کشور می‌نگرد و حقوق آنها از یکدیگر آن‌چنان تفکیک‌پذیر نیستند.

نقش سازمان حمایت در باب مصرف‌کننده، حمایت از وی در قبال نوسانات قیمت است. بدین ترتیب که این سازمان، بخشی از کالاهای اساسی را که در شاخص هزینه خانوار نقش تعیین‌کننده‌ای دارد با پرداخت یارانه‌ای که دولت و شورای اقتصاد در قالب قوانین بودجه در نظر می‌گیرد، از جریان عادی تورم خارج می‌کند. به دیگر سخن حفظ حقوق و قدرت خرید مصرف‌کننده در جامعه صورت می‌گیرد.

به عنوان مثال به تولیدکننده گفته می‌شود باید شکر را هر کیلو ۲۱۵۰ ریال بفروشد، اما شاید مصرف‌کننده توان خرید هر کیلو شکر به این قیمت را نداشته باشد. در این راستا است که هر کیلو شکر از کارخانه ۲۱۵۰ ریال دریافت می‌شود و به مصرف‌کننده ۱۶۰ ریال تا ۱۷۰ ریال فروخته می‌شود. این تفاوت قیمت را برای حفظ قدرت خرید مصرف‌کننده و حفظ این کالا در سبد هزینه خانوار، دولت تقبل می‌کند.

کالاهایی که با این شیوه علاوه بر قیمت‌گذاری در جهت حمایت از مصرف‌کننده توزیع می‌شود، کالاهایی است که در تبصره‌های ۱۹ قانون برنامه و تبصره ۵ قانون بودجه تعریف شده است. آرد و نان، قند و شکر، روغن نباتی، شیر، گوشت و برنج، اقلامی هستند که برای آنها دولت ۶۲۰۰ میلیارد ریال در سال ۷۷ پرداخت مستقیم به صورت یارانه در نظر گرفته است. یارانه‌ای که دولت به‌طور مستقیم روی کالاهای اساسی یادشده به همراه کود شیمیایی در سال ۷۷ پرداخت می‌کند تا از حقوق اقشار آسیب‌پذیر کشور حمایت شود، مبلغی در حدود ۶۷۵۰ میلیارد ریال است.

○ باید سود مناسبی که در مجموعه نظام اقتصادی کشور معنا دارد به تولیدکننده تخصیص یابد تا بتوان از او انتظار داشت در چارچوب شرافتمندانه و با توجه به سیاست‌ها و شرایط اقتصادی کشور، حرکت کند.

■ آیا بین حفظ حقوق مصرف‌کننده و تولیدکننده، مرزی وجود دارد؟

□ به نظر من یکی از بهترین شیوه‌های حمایت از حقوق مصرف‌کننده، حمایت از حقوق تولیدکننده است. تا تولیدکننده حمایت نشود، نمی‌تواند یک کالای مطلوب و با کیفیت مناسب را تولید کند و در اختیار مصرف‌کننده قرار دهد. در مقابل اگر

انتظار داشت در چارچوب اصولی همراه با سیاست‌های دولت حرکت کند.

○ در نظام اقتصادی ایران از هر بخش تا جایی حمایت می‌شود که در مجموعه اقتصاد کشور معنا داشته باشد و حفظ حقوق مصرف‌کننده به معنای نابود کردن تولید داخلی و از بین رفتن حقوق تولیدکننده نیست.

البته سیاست‌های حمایتی دولت در شرایط مختلف اقتصادی، متفاوت است و بستگی به میزان درآمدهای ارزی و... دارد. در سال ۱۳۷۷ با توجه به محدودیت‌های موجود، چارچوب و مبانی مشخص شده است. هزینه‌های تولید برای واحدهای تولیدی محاسبه شده است، از منابع ارزی نیز در حد ممکن استفاده بهینه می‌شود، منابع ارزی در بخش‌های مختلف تولید تفکیک شده، تسهیلات اعتباری در چارچوب قوانین بودجه و سیاست‌های پول و اعتبار مشخص شده، تأمین مواد اولیه در زمینه تولید کالای اساسی براساس مصوبات شورای اقتصاد تعیین شده است و سازمان حمایت نیز قیمت مناسبی را در قالب این چارچوب برای تولیدکننده با توجه به حفظ حقوق وی تعیین کرده یا می‌کند.

این بخش از وظیفه سازمان حمایت مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان در حقیقت حمایت از تولیدکننده در قبال نوسانات هزینه‌های تولید در چارچوب ضوابط و مصوباتی که شورای اقتصاد، ستاد پشتیبانی برنامه تنظیم بازار، قوانین برنامه اول و دوم و قوانین بودجه سالانه می‌کند، می‌باشد.

در نتیجه در وظایف سازمان حمایت مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان، حقوق تولیدکننده با توجه به قیمت مناسبی که در چارچوب‌های اعلام‌شده برای تولیدات او تعیین می‌شود، حفظ می‌گردد.

■ حقوق مصرف‌کنندگان چگونه حفظ می‌شود؟

□ بحث حمایت از مصرف‌کننده ابعاد دیگری نیز پیدا می‌کند. اگر مشاهده شود مصرف‌کننده نمی‌تواند بخشی از کالاهای اساسی موردنیاز خود را با قیمتی که سازمان حمایت تعیین می‌کند، تأمین نماید، در زمینه این کالاها علاوه بر آنکه قیمت مناسبی برای مصرف‌کننده تعیین می‌شود، برحسب شرایط، یارانه نیز تعیین می‌شود.

به‌ویژه در زمینه تأمین کالاهای اساسی نمی‌توان قایل شد.
آیا تولیدکننده و مصرف‌کننده از عملکرد دولت در

زمینه حفظ حقوق آنان راضی هستند؟

□ به‌طور مطلق نمی‌توان گفت این دو قشر از عملکرد دولت راضی هستند. البته دولت تا حدودی از نارضایتی نسبی آنان که ممکن است وجود داشته باشد مطلع است.
 به‌طور مثال در زمینه نان، مردم، دولت، کارخانه‌های آرد و نانوایان، هیچکدام به‌طور کامل راضی نیستند. دولت برای رضایت مردم در زمینه تأمین نان، توان مالی بالایی را صرف می‌کند تا از حقوق اقشار آسیب‌پذیر حمایت نماید.

■ **در جمهوری اسلامی ایران حمایت از حقوق تولیدکننده و**

مصرف‌کننده از چه مقطعی آغاز شد؟

□ این حمایت در دوران جنگ تحمیلی ابعاد و ویژگی‌های خاص خود را داشت، ولی با شروع برنامه‌های اول و دوم توسعه، شکل جدیدی به خود گرفت. سازمان حمایت مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان در سنوات مختلف پس از پیروزی انقلاب اسلامی سعی کرده است ضوابط حمایت از حقوق مصرف‌کننده و تولیدکننده را به‌روز کند و حمایت خود از این دو طبقه را منطبق با شرایط نماید.

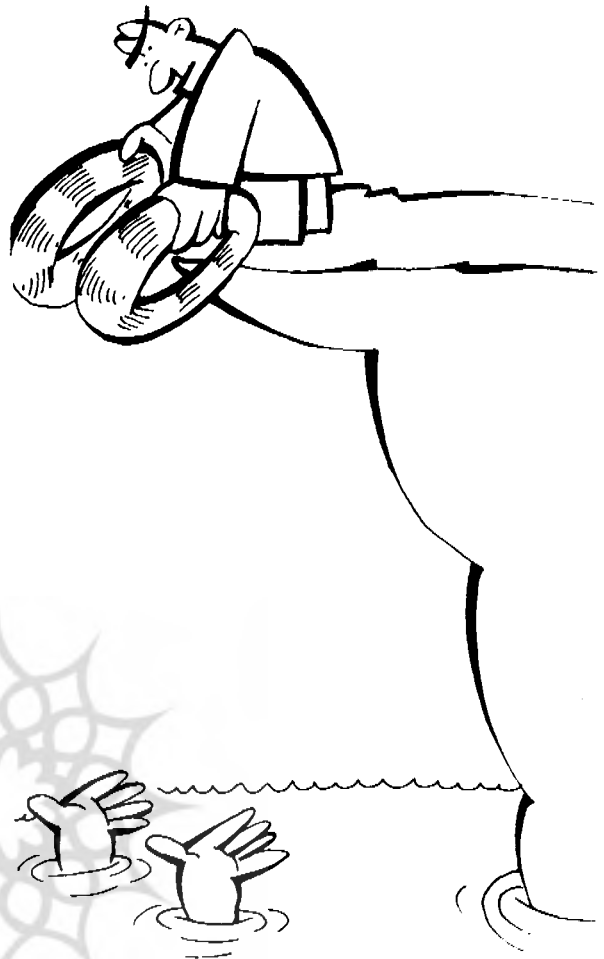
در مجمع عمومی سازمان حمایت، تبلور قانون اساسی آمده است و بخش‌های خصوصی، دولتی و تعاونی در آن متجلی است. این امر به لحاظ حساسیت وظایف و نقش این سازمان در حمایت از حقوق تولیدکننده و مصرف‌کننده اتفاق افتاده است.

در مجمع عمومی سازمان ۱۱ وزیر و رؤسای بانک مرکزی، سازمان برنامه و بودجه و اتاق بازرگانی عضویت دارند تا حقوق مصرف‌کننده و تولیدکننده در مجموع سیاست‌های دولت به نحو مطلوب حفظ شود.

■ **اجرای سیاست قیمت‌گذاری در آغاز هر سال نشان می‌دهد در جهت حمایت از حقوق تولیدکننده و مصرف‌کننده،**

دولت موفق نبوده است، نظر جنابعالی چیست؟

□ اگر سیاست قیمت‌گذاری وجود نداشت، باید دید که چه می‌شد و چه اتفاقی می‌افتاد. بحث قیمت‌ها یک بحث محوری است و با وجودی که امسال دولت بهای کالاها را افزایش داده است، شاخص بهای کالاهای مصرفی در فروردین ۷۷ نسبت به میانگین سه‌ماهه دی، بهمن و اسفند سال قبل، حدود ۸/۵ درصد و نسبت به اسفندماه حدود ۳/۵ درصد رشد داشته است که نشان می‌دهد اتفاق مهمی در رشد قیمت‌های حدود ۳۰ قلم

مصرف‌کننده حمایت نشود و قدرت خرید او حفظ نگردد، توان خرید نخواهد داشت.

○ **نقش سازمان حمایت مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان در باب حقوق مصرف‌کننده، حمایت از وی در قبال نوسانات قیمت است.**

اگر کل مصرف شکر یک خانوار با قیمت تمام‌شده آن در اختیار مصرف‌کننده گذاشته شود، شاید تمامی مصرف‌کنندگان، توان خرید آن را نداشته باشند. نتیجه این امر به نوعی به تولیدکننده بازمی‌گردد. تولیدکننده ایرانی در زمینه تولید کالاهای اساسی مانند شکر نیز اختیار چندانی ندارد، زیرا دولت قیمت تمامی مواد اولیه موردنیازش را تعیین می‌کند. لذا چندان مرزی بین حمایت از حقوق مصرف‌کننده و تولیدکننده

کالای اساسی رخ نداده است.

تعزيزات حكومتی باید تشخیص دهد با چه کالایی، در چه زمانی، با چه ابزاری و شیوه‌هایی برخورد کند. برخورد با گرانفروشی سیمان یا پفک چارچوب‌های متفاوتی دارد. به نظر من باید با پدیده گرانفروشی به‌عنوان یک مفسده اجتماعی در طول سال با ابزار قوی، محکم، کوبنده و دایمی برخورد شود. در جهت حمایت از حقوق مصرف‌کننده و تولیدکننده، توقعاتی را که دولت می‌تواند برآورده سازد، باید ایجاد کند تا مردم اعتماد خود را نسبت به شیوه مبارزه با گرانفروشی از دست ندهند. یا کسانی که آرد مصرفی مردم را که باید به صورت نان در اختیار آنان گذاشته شود، خام می‌فروشند، باید به‌طور مداوم و مستمر برخوردهای بزهکاری شود.

برای حمایت از حق و حقوق مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان باید تعزیرکنندگان با اقتصاد آشنایی و آگاهی داشته باشند.

■ آیا کشورهای دیگر برای حمایت از حقوق تولیدکننده و مصرف‌کننده مانند ایران عمل می‌کنند؟

□ کشورهای که در شرایط آزاد اقتصادی هستند و عرضه و تقاضا در آنها به نقطه تعادل رسیده است، نیازی به ابزار به‌کار گرفته شده در ایران ندارند. در اقتصاد ایران نیز اگر تعادل نسبی ایجاد شود، نیازی به اتخاذ چنین روش‌هایی نخواهد بود.

ایران یک اقتصاد بالقوه تورمی دارد. این امر ایجاب می‌کند که دولت در زمینه احقاق حق مصرف‌کننده و تولیدکننده به صور مختلف دخالت و نظارت نماید. در شرایط کنونی دولت نمی‌تواند مردم را به حال خود رها سازد.

■ چنانچه آزادسازی ادامه می‌یافت، آیا دفاع از حقوق مصرف‌کننده و تولیدکننده از سوی دولت وضعیت کنونی را داشت؟

□ اگر یکی از اهداف خصوصی‌سازی، توزیع عادلانه درآمدها و محدود کردن هزینه‌های دولتی باشد و چنانچه خصوصی‌سازی دولت را «ناظر» کند نه «تاجر» و هدف آن فقرزدایی باشد، وضعیت بهتر از حال می‌شد، ولی خصوصی‌سازی به‌طور کامل این‌طور عمل نکرد.

○ تأمین، توزیع، قیمت‌گذاری و کنترل (نظارت) باید باشد تا جامعه با افزایش بی‌رویه قیمت‌ها روبه‌رو نشود.

○ سازمان حمایت مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان تلاش دارد ضوابط حمایت از تولیدکننده و مصرف‌کننده را مطابق با شرایط روز نگه دارد.

اصولاً قیمت‌گذاری به تنهایی عامل مؤثری در حفظ حقوق مصرف‌کننده و تولیدکننده نیست، بلکه این موضوع در اولویت سوم است. (۱. تأمین، ۲. توزیع، ۳. قیمت‌گذاری، ۴. کنترل. چنانچه جامعه با افزایش بی‌رویه قیمت‌ها مواجه شود، نشان می‌دهد علی‌رغم استفاده از اهرم قیمت‌گذاری، سه مرحله دیگر دچار مشکل شده است.

قیمت‌گذاری اگر با بالاترین مهارت کارشناسی و مبتنی بر اصول علمی تنظیم شود، اگر فقط بر قیمت‌گذاری تکیه شود، نه تنها نتایج مثبتی به‌بار نخواهد آورد، بلکه به‌نظر من بعضاً پی‌آمدهای منفی نیز به‌همراه خواهد داشت و ممکن است مردم از به‌دست آوردن کالا با قیمت‌های تعادلی در بازار محروم شوند. باید مجموعه تأمین، توزیع، قیمت‌گذاری و کنترل یا نظارت جواب بدهد تا بتوان در حمایت از حقوق تولیدکننده و مصرف‌کننده موفق بود.

اگر در زمینه یک کالا، چهار مورد یادشده حاکمیت داشته باشد، اما قیمت‌ها بی‌رویه افزایش یابد، یک بزهکاری اتفاق می‌افتد، زیرا گرانفروشی یک بزهکاری اجتماعی است.

■ با پدیده گرانفروشی که باعث تضییع حقوق تولیدکننده و مصرف‌کننده می‌شود، دولت چگونه برخورد می‌کند؟

□ با گرانفروشی به‌عنوان یک پدیده اجتماعی باید با راهکارهای اجتماعی برخورد کرد. در این زمینه دولت با ایجاد سازمان‌های بازرسی و نظارت و تعزیرات حکومتی باید بدون چشم‌پوشی با گرانفروشی که یک بزهکاری است، برخورد کند. به اعتقاد من امروزه با گرانفروش به نحوی که مورد انتظار مردم است برخورد نمی‌شود. منحنی برخورد با پدیده گرانفروشی یک منحنی سینوسی است که نوسانات بسیاری دارد.

البته ایجاد توقع زیاده از حد در مردم نیز آثار منفی دارد. سازمان تعزیرات حکومتی باید در چارچوب ضوابط در طول سال به‌طور یکنواخت، مستمر، هماهنگ و متناسب عمل کند تا حقوق مصرف‌کننده و تولیدکننده حفظ شود.

■ آیا اعطای یارانه به کالاها در اقتصاد جامعه فساد به وجود می‌آورد؟

اینکه به‌طور مطلق بگوییم اعطای یارانه کالا در اقتصاد جامعه فساد ایجاد می‌کند، صحیح نیست. ولی در بررسی مزایا و معایب مربوط به پرداخت عمومی و غیرمستقیم یارانه، با ایجاد اختلاف فاحش بین قیمت کنترل شده با قیمت آزاد و واقعی کالا، زمینه و انگیزه برای انحراف ایجاد می‌شود که به‌عنوان یکی از معایب، قابل بررسی است.

کوپن‌فروشی در میادین تهران از جمله عواملی است که زمینه و انگیزه انحراف در جامعه را فراهم می‌کند. دولت اسلامی ایران یک دولت اقتصادی صرف نیست و رسالت‌های دیگری به‌عهده دارد، در نتیجه نگران مردم است. در برهه کنونی یارانه با تمامی مشکلات آن باید در ایران برقرار باشد و به‌نظر نمی‌رسد قابل حذف از برنامه‌های اقتصادی کشور باشد. اما برای دفاع از حقوق مصرف‌کننده و تولیدکننده باید یارانه به اقشار آسیب‌پذیر کشور تعلق گیرد.

دولت سالانه حدود ۷ میلیون تن آرد یارانه‌ای توزیع می‌کند که این میزان آرد باید به کسانی که نیازمند یارانه هستند تعلق گیرد. دولت باید اشخاص لازم‌الحمايه را شناسایی کند، سپس پرداخت یارانه به این افراد را نظام‌مند نماید.

دادن یارانه دارای آثار مثبتی در اقتصاد کشور است به‌طوری که در تورم عمومی، عدالت نسبی را برقرار می‌کند.

در سال ۱۳۷۷ نرخ آرد از میانگین ۴۰ ریال به ۶۰ ریال افزایش یافته است و آرد انواع نان به‌طور ثابت در سراسر ایران ۴۰ ریال است. به‌طور نمونه آرد نان بربری ۹/۶ ریال توزیع می‌شد که این رقم به ۴۰ ریال افزایش یافته است. (هر کیلو ۳۰ ریال افزایش یافته است.) با توجه به اینکه یک کیلو نان بربری ۲ عدد نان می‌شود، گران شدن آرد به‌تنهایی روی قیمت نان اثر قابل‌توجهی به‌جا نگذاشته است.

■ لایحه حمایت از مصرف‌کننده و تولیدکننده در چه وضعیتی است؟

ناچون قانون برای حمایت از تولیدکننده و مصرف‌کننده به اندازه کافی وجود دارد، این قانون مسکوت مانده است. در ایران هم‌اکنون مشکل قانونی برای حمایت از مصرف‌کننده و تولیدکننده وجود ندارد، در عین حال قانون جامعی مورد نیاز است که دربرگیرنده قوانین قبلی باشد و برخی کمبودهای آنها را نیز جبران کند و جایگزین همه قوانین قبلی شود.

به‌طور کلی باید گفت در زمینه حمایت از این دو قشر خلاء

قانونی وجود ندارد، اما وجود یک قانون دایمی در این زمینه نیز ضروری است.

■ چرا قیمت یک کالا در مغازه‌های خرده‌فروشی متفاوت است. این امر حقوق مصرف‌کننده و تولیدکننده را تحت‌الشعاع قرار نمی‌دهد؟

عوامل مختلفی از جمله مشکلات شبکه توزیع در این زمینه می‌تواند مؤثر باشد. برخی فروشگاه‌ها به‌دلیل نداشتن سهمیه کالاهای یارانه‌ای مانند شیر آن را از یک واحد توزیع که دارای سهمیه است خریداری کرده و به قیمت گران‌تر به مشتری یا مصرف‌کننده می‌دهند.

برخی از خدمات صنفی یا فروشندگان کالا درجه‌بندی ۱ و ۲ و ۳ دارند و بالطبع نرخ‌های آنها متفاوت است، لکن قیمت یک کالای مشخص نباید در مغازه‌های مختلف، متفاوت باشد. مشکل اصلی این است که نصب برچسب قیمت هنوز به‌طور کامل در ایران اجرا نمی‌شود.

برچسب قیمت کالا یک «خودکنترلی» ایجاد می‌کند و فروشندگان جزء با نصب آن ناخودآگاه به کنترل یکدیگر می‌پردازند. نصب برچسب قیمت بسیار بااهمیت است.

اطلاع‌رسانی به مردم جزء مهمی از چرخه مسایل مربوط به قیمت است. هم‌اکنون در جامعه ایران مصرف‌کننده دست‌بسته و بی‌اطلاع در خدمت عرضه‌کننده کالا است.

عرضه‌کننده، اطلاعات کامل از نوسانات قیمت و مراحل تولید و قیمت را دارد ولی مصرف‌کننده کاملاً بی‌اطلاع است. در ایران هنوز چاپ قیمت روی بسته‌های کالا به‌صورت کامل انجام نشده است. به‌طور کلی تفاوت قیمت یک کالا در فروشگاه‌های مختلف به سه عامل زیر که مجموعه آنها اطلاع‌رسانی نام‌گذاری می‌شود، بستگی دارد:

۱- صدور فاکتور (سیاهه)، ۲) نصب برچسب قیمت (اتیکت) روی کالا، ۳) چاپ قیمت روی بسته‌های کالا.

در زمینه گرانفروشی برخی کالاها، بی‌تفاوتی بخشی از صنوف باعث شده است این امر به‌وجود آید.

باید با کمک صنوف عرضه کالا منظم و برچسب قیمت روی کالا نصب شود. این امر باید به‌صورت دایمی و مستمر ایجاد شود. اگر فروشندگان جزء، اطلاع‌رسانی را رعایت نکنند، حقوق مصرف‌کننده را تضییع می‌کند.

به‌طورکلی باید گفت: آنچه که مطابق قانون تعزیرات الزام قانونی است، اما تولیدکننده، توزیع‌کننده و عرضه‌کننده از آن ظفره می‌رود یک نوع تضییع حقوق مصرف‌کننده به‌شمار

نمی‌کنند؟

□ اگر توزیع یک کالا و به عبارت دیگر شبکه‌های توزیع قانونمند شود، واسطه‌های معقول پذیرفته می‌شوند و واسطه‌های غیرمعقول زمینه‌ای برای فعالیت نمی‌یابند. واسطه در حد معقول لازمهٔ چرخش اقتصادی کشور است، اما دولت باید با بهبود شبکه‌های توزیع با واسطه‌های غیرمعقول به شدت برخورد کند. باید فروشگاه‌های زنجیره‌ای و شبکه‌های مطمئنی چون تعاونی‌های مصرف، تعاونی‌های تولید، تعاونی‌های چندمنظوره و تعاونی‌هایی را که از سوی اصناف تشکیل می‌شود گسترش داد. در آن صورت است که واسطه‌های نامعقول تحت تأثیر قرار می‌گیرند و قانونمند می‌شوند. باید فروشگاه‌های زنجیره‌ای و تعاونی‌های کارگری و کارمندی تقویت شوند تا دست واسطه‌های نامعقول قطع شود.

می‌آید. چون اطلاع‌رسانی به مصرف‌کننده صورت نمی‌گیرد. باید اطلاع‌رسانی توسط عرضه‌کنندگان به مصرف‌کنندگان جدی گرفته شود. این امر بسیار مفید است و اثرات مثبتی در جامعه دربرخواهد داشت. در این راستا باید تولیدکننده با چاپ قیمت روی بسته‌های کالا، توزیع‌کننده با صدور فاکتور (سیاهه) و عرضه‌کننده نهایی با نصب برچسب قیمت (اتیکت) روی کالا اطلاع‌رسانی را به مصرف‌کننده انجام دهد.

حقوق تولیدکننده نیز در اکثر موارد به نحو کامل رعایت می‌شود. در مواردی که دولت تغییر نرخ می‌کند، نرخ‌ها اکثراً مورد رضایت واحدهاست. اگر کالایی مشمول نرخ‌گذاری نیست و خود تولیدکننده نرخ‌گذاری می‌کند، موظف است قیمت را روی بسته‌بندی کالا ذکر کند. در این صورت ضمن حفظ حقوق تولیدکننده و مصرف‌کننده، جلوی افزایش قیمت توسط عوامل توزیع گرفته می‌شود. اما بارها دیده شده است برخی تولیدکنندگان از این امر طرفه می‌روند چون می‌خواهند قیمت‌ها را هر از چندگاهی افزایش دهند. این امر حقوق مصرف‌کننده را تضییع می‌کند.

■ آیا واسطه‌ها حقوق مصرف‌کننده و تولیدکننده را تضییع

قابل توجه کلیه مصرف‌کنندگان ورق‌های فولادی در سراسر کشور

**شرکت خدمات عمومی فولاد ایران
تخت پوشش شرکت ملی فولاد ایران**

بزرگترین مجتمع تولید و تبدیل قطعات فولادی با مجموعه‌ای از امکانات زیر در خدمت صنعت فولاد کشور می‌باشد.
* تبدیل کویل سنگین فولادی به ورق تخت از ضخامت ۵/۱۱ الی ۱۶ میلیمتر با کیفیت ممتاز در کشور
* حمل ترکیبی، ناوگان حمل و نقل (واگن و تریلر)
* برش در اندازه‌های مختلف

* فروش محصولات مجتمع فولاد مبارکه (نورد سرد و گرم)
دفتر مرکزی: میدان جهاد (فاطمی)، خیابان شهید گمنام،
خیابان پیروزه کوجه ششم پلاک ۱۸

تلفن: ۸۸۵۱۷۰۵-۸۸۵۱۷۵۴-۸۸۵۱۷۳۴
نمابر: ۶۵۳۸۶۷

کارخانه و انبار: کرج، شهر صنعتی، خیابان شیخ آباد
تلفن: ۲۲۴۰۸۵-۲۲۵۰۳۹-۲۲۵۰۲۲
نمابر: ۲۲۴۰۸۵

دفتر فروش تبریز: چهار راه آبرسان، ساختمان ۹۱۱
تلفن: ۲۵۷۷۵۵

دفتر فروش کرمانشاه: بلوار آیت‌الله اشرفی اصفهانی،
روبروی پاسگاه انتظامی شماره ۲
تلفن: ۳۴۲۲۵

